

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЖИТОМИРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ»
(протокол № 1 від 31.08.2023 р.)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом директора ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ»
№ 157 від 31.08.2023 р.

Григорій ГУБАРЄВ

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію виконання та захист курсових робіт (проектів) у
ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ»**

Житомир 2023

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Це положення запроваджується у ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (далі Коледж) з метою унормування процедури підготовки та захисту курсових робіт (проектів) студентами коледжу.

Положення розроблено відповідно до законів України «Про освіту»; «Про фахову передвищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ».

Курсова робота (проект) - один із видів індивідуальної роботи студентів, метою якої є вироблення у них навичок самостійної роботи з науковими джерелами та опановування методикою досліджень, набуття компетенцій щодо визначення й аналізу наукової та практичної проблематики з певної галузі знань, узагальнення опрацьованого матеріалу, обґрунтування своїх гіпотез та висновків, вміння розробляти й формулювати обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення процесів досліджених в роботі.

Курсова робота (проект) – важливий етап підготовки майбутнього фахівця в освітньому закладі. Науковий рівень навчальних завдань, грамотність викладення матеріалу, правильність оформлення, вміння студента в процесі захисту обґрунтувати і довести правомірність наведених у роботі тверджень покликані розкрити рівень сформованості загальних (ключових) та професійних компетенцій, набутих студентом у процесі опанування навчального матеріалу.

Виконання курсових робіт (проектів) має на меті вирішення таких завдань як:

- систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних умінь в певній галузі, застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних та виробничих завдань;
- розвиток навичок самостійної творчої роботи в процесі виконання науково-теоретичних та експериментальних досліджень;
- визначення рівня підготовленості студента до самостійної роботи.

Курсова робота (проект) може бути підготовлена на базі вивчення однієї навчальної дисципліни або певного комплексу дисциплін.

Загальні визначення видів індивідуальних завдань:

курсорова робота — завершена тематична творча самостійна робота (дослідження) студентів наукового спрямування, що не пов'язана з процесом проєктування;

курсоровий проєкт — завершена тематична творча самостійна робота (дослідження) студентів наукового спрямування, що передбачає розв'язування інженерних задач, які можуть знайти виробниче застосування, і складається із розрахунково-пояснювальної записки та графічної частини.

Основні вимоги щодо структури й порядку оформлення курсових робіт (проектів) регламентуються Державними стандартами України.

Дія цього Положення поширюється на всі відділення та циклові комісії.

2. ЕТАПИ РОБОТИ НАД ПІДГОТОВКОЮ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

Процес виконання курсової роботи (проєкту) включає ряд послідовних етапів:

1. Вибір теми, ознайомлення з проблематикою теми, обґрунтування її актуальності.
2. Закріплення теми курсової роботи, визначення термінів подання роботи та захисту.
3. Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження.
4. Складання плану роботи, узгодження його з керівником.
5. Викладення змісту роботи за планом.
6. Формулювання висновків та рекомендацій.
7. Подання роботи керівникові для перевірки та рецензування.
8. Доопрацювання роботи в разі потреби з урахуванням зауважень наукового керівника.
9. Подання роботи на захист.
10. Захист курсової роботи (проєкту).

Весь процес роботи над курсовою роботою (проєктом) можна умовно поділити на три етапи: підготовчий етап, робота над змістом та завершальний етап.

Підготовчий етап — вибір теми курсової роботи (проєкту), її затвердження та визначення термінів подання та захисту курсової роботи (проєкту).

Тематика курсових робіт (проєктів) з дисциплін, за якими навчальними планами передбачено написання курсових робіт (проєктів), затверджується щорічно до 10 жовтня на засіданні циклової комісії після перегляду та оновлення.

Разом з цим визначаються викладачі, які будуть керівниками курсових робіт (проєктів) у поточному навчальному році.

Тематика курсових робіт (проєктів) має відповідати навчальним завданням дисципліни, пов'язуватися з практичними реаліями сучасності та передбачати можливість проведення наукового дослідження за даним науковим спрямуванням.

Важливою вимогою до тематики курсових робіт (проєктів) є те, що вона повинна бути пов'язана з реальними виробничими завданнями, вирішення яких може знайти практичне застосування. Необхідність виконання цієї вимоги зумовлює потребу розширення зв'язків з виробничою сферою – підприємствами, організаціями та установами.

При складанні тематики курсових робіт (проєктів) повинна застосовуватися лаконічність та однозначність формулювань; відображення в них професійних завдань, що передбачені певною галуззю знань (спеціальністю), можливість її розкриття на базі відповідних інформаційних джерел.

Вибір теми. На початку виконання курсової роботи (проєкту) студенти знайомляться з тематикою. Потім обирають тему, виходячи з місця проходження практики або враховуючи особисті уподобання, попередні напрацювання, зацікавленість певною проблемою та можливістю підбору відповідного теоретичного й практичного матеріалу за темою.

Студент може запропонувати власну тему курсової роботи (проєкту) *за* умови письмового погодження з керівником, обґрунтувавши своє рішення належним чином і враховуючи, що запропонована тема повинна бути актуальною і відповідати професійному спрямуванню дисципліни.

Керівник допомагає студентові уточнити мету і завдання курсової роботи, визначити методику її виконання. Проте автором роботи є студент.

Хід написання курсової роботи (проєкту) контролюється керівником роботи. У випадках, коли студент не виконує графік написання, керівник проводить відповідні заходи – повідомляє голову циклової комісії, зав. кафедри, викликає студента на засідання циклової комісії, кафедри пише доповідну записку зав. відділення.

Розподіл тем курсових робіт (проєктів) між студентами здійснюється згідно їх заяви, погодженої з керівником, визначення термінів захисту розглядаються та затверджуються на засіданні циклової комісії.

У разі потреби можна змінювати тему курсової роботи за письмовою заявою студента та погодженням з керівником, проте не пізніше ніж за місяць до закінчення терміну виконання курсової роботи (проєкту).

Термін подання завершеної курсової роботи (проєкту) має бути не пізніше, ніж за два тижні до захисту. Дата подання фіксується в Журналі реєстрації курсових робіт (проєктів).

Оформлення бланку-завдання на курсову роботу (проєкт) студента, у якому зазначається тема, план, а також терміни подання певних розділів та готової курсової роботи (проєкту) здійснюється після закріплення за студентом теми курсової роботи (проєкту). Завдання підписується керівником та студентом.

Захист курсових робіт (проєктів) повинен обов'язково проводитися до початку екзаменаційної сесії.

Робота над змістом. Кількість питань і їх порядок визначається залежно від теми курсової роботи. Обов'язковими складовими змісту курсової роботи є:

- вступ;
- зміст роботи;
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел;
- додатки.

Вступ містить коротку характеристику теми роботи, стан проблеми, що досліджується, і перспективи її розвитку з урахуванням сучасних вимог, обґрунтовується актуальність обраної теми, автори, які раніше досліджували дану проблематику; визначається об'єкт та предмет роботи, мета курсової роботи, ставляться завдання, які передбачається вирішити та методи, за допомогою яких будуть вирішуватися дані завдання. Обсяг 1-2 сторінки.

Зміст роботи є основною частиною роботи. У ньому відображаються наступні питання: загальні теоретичні положення з теми дослідження, які складені на основі літературного огляду (дуже коротко, у тезисній формі); стан питання, яке досліджується на конкретному підприємстві або у певній сфері діяльності; дані спостережень, аналізу і досліджень; напрямки удосконалення та шляхи

подолання досліджуваних проблем.

Висновки та пропозиції повинні бути логічним продовженням теоретичного і практичного матеріалів попередніх пунктів. В даному розділі у короткому вигляді формулюють конкретні пропозиції, які направлені на усунення недоліків та удосконалення даного питання. Висновки і пропозиції є заключним розділом роботи, вони значною мірою визначають якість роботи. Обсяг 1-2 сторінки

У список використаних джерел включаються лише ті джерела, які дійсно використовувались при написанні роботи. При складанні переліку літератури застосовується суцільна нумерація джерел. Назва джерела має наводитись мовою оригіналу, за алфавітом відповідно до стандарту ДСТУ.

У додатки виносять великі таблиці, розрахункові таблиці, звітність підприємства, малюнки, графіки тощо.

Загальний обсяг курсової роботи (аркуш А4) визначається з кожної дисципліни окремо, але зазвичай він становить від 25-30 друкованих аркушів без урахування додатків і списку використаних джерел.

Курсовий проєкт складається із розрахунково-пояснювальної записки та графічної частини.

Розрахунково-пояснювальна записка курсового проєкту має, як правило, таку структуру:

Вступ повинен містити коротку характеристику теми роботи, її актуальність і перспективи розвитку з урахуванням сучасних вимог, короткий огляд літературних джерел, що належить до теми проєкту; визначається об'єкт та предмет роботи, її мета, ставляться завдання, які передбачається вирішити та методи, за допомогою яких будуть вирішуватися дані завдання. Обсяг 1-2 сторінки.

Техніко-економічне обґрунтування. Характеристика місця проєктування закладу з вказанням географічних і кліматичних умов, чисельності населення, наявності у вказаному районі ЗРГ і харчової промисловості, вказують відомості про джерела продовольчого постачання, режим роботи, форми обслуговування. Обсяг 1-2 стор.

Розрахунково-пояснювальна частина. Містить інженерні розрахунки з визначення виробничої програми підприємства та проєктованого цеху, розрахунки та підбір різних видів обладнання, робочого персоналу та площі приміщення. Даються характеристики підприємства, яке проєктується, технологічних процесів виготовлення напівфабрикатів і готової продукції, організація робочих місць та організація праці в цехах. Обсяг до 20 сторінок.

Висновки. У висновку слід дати коротку інформацію про проєктований об'єкт, виробничу потужність, чисельність працівників, наявність технологічних ліній, робочих місць, розміщення обладнання, планувальні вирішення, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, нормативна документація. Обсяг 1-2 стор.

Список використаних джерел. При складанні бібліографічного опису інформаційних джерел, які були використані в процесі наукового дослідження, як правило не більше 15 джерел, застосовується суцільна нумерація. Назва джерела має наводитись мовою оригіналу, за алфавітом відповідно до стандарту ДСТУ.

Додатки. Різний за змістом допоміжний матеріал, який має додаткове, довідкове значення, але необхідний для повного висвітлення теми дослідження.

Графічна частина курсового проєкту містить, як правило, 1 аркуш креслень формату А3, оформлений відповідно до стандартів, що входять до збірки Єдиної системи конструкторської документації, і виконаних засобами комп'ютерного проектування.

3. ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

Завершальним етапом курсової роботи є перевірка та її захист. Виконану та оформлену відповідно до вимог стандартів курсову роботу (проєкт) студент в установлений графіком строк реєструє і здає керівникові, який у триденний термін перевіряє якість роботи й відповідність її змісту, плану вказаному у завданні. Під час перевірки курсова робота (проєкт) попередньо оцінюється викладачем та повертається студенту для ознайомлення з зауваженнями, які відмічаються у рецензії, та їх доопрацювання. Завершується рецензія висновком про оригінальність тексту, відсутність плагіату й дотримання правил академічної доброчесності, а також висновком про допущення курсової роботи до захисту.

Курсова робота (проєкт) без списку літератури, оформлена неохайно або без дотримання вимог, повертається студенту для доопрацювання.

Захист курсових робіт здійснюється за встановленим графіком перед комісією у складі наукового керівника та двох-трьох викладачів циклової комісії у терміни, передбачені наказом. Процедура захисту передбачає стислий виклад студентом головних проблем дослідження та їх вирішення, відповіді на запитання членів комісії. До захисту студент отримує свою роботу, знайомиться з рецензією й готується аргументовано відповісти на зауваження й запитання.

У процесі захисту членами комісії оцінюється:

- оформлення та презентація курсової роботи (проєкту);
- глибина опанування студентом досліджуваною темою;
- вміння вести дискусію, обґрунтовувати й відстоювати свою думку;
- чітко відповідати на поставлені запитання.

Остаточна оцінка за курсову роботу (проєкт) вноситься до рецензії, відомості підсумкового контролю знань та індивідуального навчального плану (залікової книжки) студента.

У випадку незадовільної оцінки курсової роботи (проєкту) комісією з захисту оцінка виставляється у відомість підсумкового контролю знань, а робота повертається студенту.

Повторний захист курсової роботи здійснюється в додаткову сесію, після чого:

- у разі одержання студентом позитивної оцінки він допускається до складання екзамену з дисципліни, відповідно до розкладу екзаменів у додаткову сесію;
- у разі одержання незадовільної оцінки студент відраховується з коледжу.

Студент, який без поважної причини вчасно не подав (не зареєстрував) курсову роботу (проект) або не з'явився на захист у зазначений термін, не допускається до складання екзамену з відповідної дисципліни в основну сесію. При цьому у відомості підсумкового контролю знань робиться запис – «не з'явився» і студент має академічну заборгованість з дисципліни.

Після захисту курсових робіт (проектів) голова циклової комісії відбирає з кожної групи по три роботи з оцінкою «5», «4», «3» (всього 9 робіт) та передає їх на зберігання в архів за окремим актом. Всі інші курсові роботи (проекти) зберігаються в цикловій комісії до кінця навчального року, а потім знищуються комісією у встановленому порядку.

Підсумки виконання курсової роботи (проекту) обговорюються на засіданнях циклової комісії з метою подальшого удосконалення роботи в плані організаційно-методичного керівництва підготовки студентами курсових робіт (проектів).

Якість виконання курсових робіт (проектів) встановлюється щорічно, шляхом аналізу їх вибіркової сукупності та заслуховується на засіданнях педагогічної або методичної рад і відповідно до їх рішення оформлюється наказ.

IV. ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

Оцінка якості виконання і захисту студентами курсової роботи (проекту) здійснюється за 4-бальною шкалою.

Підсумкову оцінку визначає комісія, що приймає захист курсових робіт (проектів). Об'єктами оцінювання є три складові: зміст, оформлення та захист курсової роботи (проекту).

Таблиця 1.

Критерії оцінювання курсової роботи

№з/п	Критерії оцінювання	%
	Оформлення та організація виконання	до 20
1.	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення курсової роботи в цілому (титульний аркуш, зміст, структура) (7)	
2.	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення таблиць, формул та графічних ілюстрацій (4)	
3.	Відповідність чинним вимогам щодо оформлення літературних та інших інформаційних джерел (4)	
4.	Дотримання графіка виконання курсової роботи (5)	
	Зміст	до 50
5.	Обґрунтування актуальності теми (5)	
6.	Повнота розкриття теми (7)	
7.	Використання достовірних статистичних та фактичних даних, що характеризують проблему (5)	
8.	Використання новітніх інформаційних джерел, чинних нормативних та законодавчих актів (5)	
9.	Творчий підхід до аналізу проблеми, оригінальність підходів та методів дослідження (5)	

10.	Логічність викладення власних думок (3)	
11.	Наявність самостійних досліджень, аналізу та розрахунків (5)	
12.	Наявність наочних матеріалів (таблиць, графіків, схем) та їх аналіз (5)	
13.	Обґрунтованість висновків та наукова новизна і практична значущість результатів дослідження (10)	
	Захист	до 30
14.	Повнота та лаконічність висвітлення у доповіді ключових аспектів роботи (10)	
15.	Презентація курсової роботи (8)	
16.	Аргументованість та повнота відповідей на додаткові запитання (12)	
	Всього відсотків	
	Оцінка за національною шкалою: До 60-74% - оцінка 3 бали 75-89% - оцінка 4 90-100% - оцінка 5	

V. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

Керівництво виконання студентами курсових робіт (проєктів) складається з методологічного та організаційного забезпечення.

Для забезпечення належних умов з написання та захисту курсових робіт (проєктів) студентами, циклова комісія, що відповідає за дисципліни, де передбачено написання курсових робіт (проєктів), повинна обов'язково підготувати методичні рекомендації. У цих рекомендаціях має бути запропонована орієнтована тематика, визначені основні вимоги до змісту, обсягів, правил оформлення, подання та захисту курсових робіт (проєктів).

Персонально керівництво роботою окремих студентів здійснюють призначені керівники.

Керівниками курсових робіт (проєктів) є кваліфіковані штатні викладачі, які мають значний досвід роботи за відповідними видами діяльності, що відповідають спрямованості й змісту дисциплін, з яких передбачено підготовку курсових робіт (проєктів).

Обов'язки керівника курсової роботи (проєкту):

- консультування студентів з питань вибору теми курсової роботи (проєкту), розроблення її плану, добір літератури, оформлення дослідження, підготовка роботи до захисту;

- видача студентові завдання на написання курсової роботи (проєкту);

- контроль за дотриманням студентом графіка виконання курсової роботи (проєкту);

- оцінювання якості курсової роботи (проєкту);

- інформування циклової комісії, адміністрації коледжу про хід виконання студентами курсових робіт (проєктів) і випадки недотримання графіка виконання роботи;

- участь в обговоренні цикловою комісією питань щодо виконання студентами індивідуальних завдань та результатів їх захисту.